

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФЕМІНІЗМУ ТА РІВНОСТІ У СУСПІЛЬСТВІ

Постановка проблеми. На зорі нового тисячоліття панівною стає ідея, відповідно до якої, принцип рівності чоловіка й жінки реально може бути досягнутий у суспільстві лише через комплексний підхід до проблеми рівності. Розвиток суспільства, його стабільність або дефініції тісно пов'язані з розвитком особистості взагалі і особистостей жінки та чоловіка зокрема. Стратегія розвитку XXI століття спрямована на утвердження основ гендерної рівноваги, гендерної демократії, статевої збалансованості в суспільстві.

Без демократичного розвитку особистості як чоловіка, так і жінки неможлива демократизація всіх сфер світобачення. Система волевиявлення обох статей – чоловіків і жінок як рівних у правах та можливостях, що закріплені законодавчо й забезпечені реально у політико-правових принципах, діях, розбудові громадських і державних структур з урахуванням гендерних інтересів має стати основою функціонування суспільства в третьому тисячолітті.[1]

Мета:

- аналіз зародження та розвитку феміністської соціальної теорії в контексті історії соціально-філософської думки.
- аналіз генезису і сутності гендерної рівності, виявлення соціальної обумовленості, основних напрямків формування та аналізу динаміки основних показників, що характеризують сучасний стан та тенденції гендерної рівності.

Виклад матеріалу. Історично слово «фемінізм» з'являється ще в 19-му столітті. Його уперше ввів у вжиток Шарль Фур'є – чоловік, французький соціаліст-утопіст, який вважав, що умовою прогресу є надання жінкам і чоловікам рівних прав і можливостей. У спрощеному розумінні фемінізм – це рух за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Деякі люди сприймають це поняття як подразнення. Їм здається, що фемінізм – це про те, що жінки хочуть стати як чоловіки. Це дуже вузьке і помилкове уявлення про фемінізм. Бо йдеться про те, щоб жінки отримали права, які мають люди загалом. Історично людьми вважалися передусім чоловіки. Жінок, дітей охороняли – але за них ухвалювали рішення. Тож те, що жінки отримують такі самі права, що й чоловіки, жодним чином не означає, що чоловіки їх втрачать. Фемінізм не заперечує того, що є біологічні відмінності. Наприклад, що лише жінки народжують дітей. Але фемінізм критикує, коли біологічну відмінність тлумачать як єдино можливе пояснення відмінностей між жінками і чоловіками.[2]

Щодо жіночого руху України, він стоїть сьогодні перед визначенням:

- власного статусу та принципів діяльності неурядових жіночих організацій (НЖО) і координації дій всередині руху;
- принципів співпраці з іншими неурядовими організаціями, які здатні зрозуміти та оцінити всю важливість гендерних проблем, проблем жінок в Україні;
- принципів взаємодії неурядових жіночих організацій з державними структурами щодо утвердження гендерної рівності, егалітаризму у всіх сферах суспільної діяльності, розвитку гендерної демократії.[1]

Констатуючи факт реального впливу жіночого руху, як громадсько-політичної сили на суспільні процеси, слід визнати, що це ще сила молода, яка розвивається переважно шляхом «спроб та помилок». У таких умовах важливим є самоосмислення жіночими організаціями свого місця в українському соціумі та об'єктивної оцінки тих проблем, які стають на заваді цьому рухові.

Однією з найсерйозніших проблем жіночого руху взагалі є подолання заангажованості українського суспільства на звичні стереотипи, традиційні забобони, за якими ігнорується особистісне життя жінки-людини, а соціальна роль її зводиться тільки до обслуговування чоловічої частини населення та родини. Декретами, постановами їх не ліквідувати. Вони змінюються практикою соціального життя, включаючи практику жіночого руху. Другою стороною цієї ж проблеми є низька самооцінка жінок з елементами низької поваги до жіночої особистості.

Більшість жінок не здатні ще фіксувати проблему нерівності за ознакою статі та патріархатної домінації, а тому не здійснюють спроби їй протистояти.

Другою проблемою жіночого руху є недостатність ресурсів. Реальне складне соціально-економічне становище, в якому перебуває українська жінка, позбавляє багатьох жінок можливості та бажання займатися громадською діяльністю. Жінка фактично працює у дві зміни – безпосередньо на службі чи виробництві і вдома. Причому «друга зміна», тобто домашня робота, набагато тяжча і потребує більше часу, здоров'я і терпіння.

Третьою важливою проблемою жіночого руху є також небажання в суспільстві сприйняти жіночий рух як важливий і вагомий чинник розвитку суспільства.

Четверта проблема – є недостатня поінформованість суспільства про жіночий рух в Україні. Діяльність жіночих організацій, врешті, як і багатьох інших об'єднань «третього сектору», знаходиться поза зоною інтересу і уваги засобів масової інформації. [3]

Зазначимо, що сьогоднішня українська жінка поєднує в собі усі якості керівника, матері, дружини, готова брати на себе відповідальність не тільки за своє життя, сім'ю, а і власну фірму, виробництво, державу. Більше того, вона виконує консолідуючу функцію у державотворчих процесах та у відродженні української нації. Здійснення державної політики щодо поліпшення становища жінок та запровадження механізму реалізації дозволить створити рівні можливості для жінок та чоловіків, всебічного розвитку особистості, розвитку України. Адже розвиток суспільства, його стабільність або дефініції тісно пов'язані з розвитком особистості взагалі і особистостей жінки та чоловіка зокрема. Стратегія розвитку XXI століття спрямована на утвердження основ гендерної рівноваги, гендерної демократії, статевої збалансованості в суспільстві. Без демократичного розвитку особистості як чоловіка, так і жінки неможлива демократизація всіх сфер світобачення. Система волевиявлення обох статей – чоловіків і жінок як рівних у правах та можливостях, що закріплені законодавчо й забезпечені реально у політико-правових принципах, діях, розбудові громадських і державних структур з урахуванням гендерних інтересів має стати основою функціонування суспільства в третьому тисячолітті.[4]

Висновки. Загальноприйнятого чіткого визначення фемінізму на сьогоднішній день не існує. Визначення фемінізму залежать від того контексту (політичного, соціального, економічного, теоретичного та ін.), в якому він розвивається, а також від підйому-спадку жіночого руху. Під фемінізмом може розумітися і боротьба жінок за рівноправ'я, і ідеологія рівності прав, і соціальні зміни, і позбавлення чоловіків і жінок від стереотипних ролей, і поліпшення способу життя жінок.

Різні варіанти теорії фемінізму можна класифікувати як: 1) теорії гендерної відмінності; 2) теорії гендерної нерівності; 3) теорії гендерного гноблення; 4) теорії структурного гноблення. Базовим поняттям сучасної теорії фемінізму є поняття «гендер», яке до цих пір залишається предметом дискусій у наукових колах. В сучасній соціальній філософії поняття гендеру є багаторівневою категорією, яка «працює» на рівні аналізу ідентичності, міжособистісних відносин, системному і структурному рівнях соціального аналізу.

Список використаних джерел

1. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/15362/>
2. <https://hromadske.ua/posts/feminizm-ce-pro-rivni-prava-sociologinya-tamara-marcenyuk>
3. Рожанська Н.В. Зародження та розвиток феміністської соціальної теорії: історико-філософський аналіз – 2018.
4. Романишин Л.О. Український жіночий рух в контексті національного відродження наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. – 2016.